

2019 FEBR 19.

34424

KESZTHELYI POLGÁRMESTERI HIVATAL
8360 Keszthely, Fő tér 1.

Iktatva:

2019 FEBR 21.

Ügyiratszám:

1148

/20 19

Ügyintéző:

ME.

JAVASLAT

a keszthelyi ZSINAGÓGA – BIBLIAKERT – TEMETŐ

/települési/tájegységi/megyei/ külhoni magyarság/

értéktárba történő felvételhez

Handwritten signature

Handwritten signature: Bajzik Lajosné

Készítette: Bajzik Lajosné

Hungarikum Klub/ tag

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1./ A javaslatot benyújtó neve: Bajzik Lajosné –Keszthely, Hungarikum Klub

2./ A javaslatot benyújtó személy, vagy kapcsolattartó személy adatai:

Név: Bajzik Lajosné
Levelezési cím: 8360 Keszthely, Rákóczi Ferenc utca 24.
Telefonszám: 30/508-2800
e-mail cím: bnepanni@keszthelynet.hu

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1./ A nemzeti érték megnevezése a keszthelyi ZSINAGÓGA –
BIBLIA-KERT – TEMETŐ

2./ A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:

ÉPÍTÉSZETI és KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG

3./ A nemzeti érték fellelhetőségének helye KESZTHELY

4./ Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezi:

TELEPÜLÉSI és MEGYEI

5./ A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

1. sz. melléklet

6./ Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

A keszthelyi zsidó hitközség története szerves része Magyarország és kiemelkedően Keszthely építészeti és kulturális történetének.

7./ A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája:

dr. Sági Károly–Cséby Géza-Goldschmied István: A keszthelyi zsidóság története 1699-1999

Goldschmied István -Szarka Lajos: A keszthelyi zsidóság története 1699-2005

Goldschmied István: „...A kert kisarjasztja veteményeit...” (A keszthelyi Izraelita Hitközség
Bibliai Kertjének kialakítása)

Goldschmied István: Keszthelyi izraelita temető története

Rejtő Gábor - EMIH Keszthelyi Hitközség Elnöke dokumentációi

8./ Mellékletek

1./ Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

18 db fotó

2./ A Htv.1.§.(1) bek. j) pontjának valószínűsítő dokumentumok, támogatói és ajánló levelek

2. sz. melléklet

Támogatói nyilatkozat – Rejtő Gábor

3. sz. melléklet

Támogatói nyilatkozat – dr. Cséby Géza

3./ A javaslatához és a csatolt saját készítésű fényképek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

4. sz. melléklet

Hozzájárulási nyilatkozat értéktárba történő felvétel javaslatához
és fényképek felhasználásáról /Rejtő Gábor/

JAVASLAT

a keszthelyi ZSINAGÓGA – BIBLIAKERT – TEMETŐ

/települési/tájegységi/megyei/ külhoni magyarság/

értéktárba történő felvételhez

A keszthelyi ZSINAGÓGA (gyülekezőhely) 1780 körül, Hofstadter Kristóf terve alapján, klasszicista stílusban készült, melyet 1852-ben, majd 1894-ben átalakítottak ill. 1995-ben felújítottak. Maga a zsinagóga a legrégebbi előírásoknak megfelelően, a környező talajszintnél mélyebb szinten épült, mellette található az un. imaház. Az épületegyüttes a Goldmark család otthonául szolgáló középkori eredetű, de a barokkban teljesen átépített, Kossuth Lajos utca 22. számú un. „Pethő-ház” arkádíves udvaráról közelíthető meg. Belső tere földszintjén a férfiak ülőhelye, melyet három oldalról vesz körül az öntöttvas oszlopokkal alátámasztott női karzat. A legfontosabb vallási jelkép a zsinagóga keleti falán elhelyezkedő Tóra – szekrény. A Tóra szó a tanítás, a fény jelképe. A tiszteletadás jeleként a zsinagóga falán elhelyezett márványtáblák emlékeztetnek az elhunyt hozzátartozókra. A keszthelyi hitközség története beépült a város történetébe, s mint ilyen szerves része úgy építészeti, mint kultúrtörténetének.

A zsinagóga keleti oldala előtt 2003-ban kialakított Tibériás-tó és körülötte a „BIBLIAKERT” Közép-Európa egyetlen hitközségi tulajdonban lévő biblia kertje. Növényeinek kiválasztásában nemcsak a vallási hagyomány, de az éghajlat viszonyára is figyelemmel kellett lenni. A váltakozó évszakoknak megfelelően kerültek helyükre az egyes növények, s idő multával egyre inkább szemet gyönyörködtetővé vált a kert, mely bibliai és botanikai ismereteket nyújt az érdeklődőknek, s nem kis mértékben díszíti, gazdagítja városunk kulturális értékeit.

A zsidó TEMETŐKBEN járni olyan, mint belépni egy hatalmas, ősi krónikába. Sorokban a sírok, szegély a fal, mely a holtak birodalmát elválaszt az élők zajos világától. A keszthelyi zsidó temető legrégebbi síremlékén az 5519-es évszám /1759./ szerepel, mely arra enged következtetni, hogy ez időtől kezdve a zsidó vallás előírásai szerint történtek a temetések. Maga a temető 1894-től ill. 1907-től – gróf Festetics Taszilo által – adományként került a hitközség tulajdonába. A temetőkbek meghatározott rend szerint sorakoznak a sírok, tájolásuk kelet-nyugati irányú. A meglátogatott sírra kavicsot helyeznek, mely az „élettelenség” szimbóluma, de visszavezethető ez a szokás a sivatagi talajviszonyokra is, ami a növényiszegény területre utal.

A keszthelyi zsidó hitközség - a jelenben a budapesti EMIH-hez (Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség) tartozik - építészete, hagyományt őrző kultúrája szerves része Magyarország és kiemelkedően Keszthely építészeti és kulturális történetének. Érdemes és méltó a települési és megyei értéktárba történő felvételre!

Keszthely, 2019. február 19.

Bajzik Lajosné

javaslattevő

8. sz. Melléklet

1./ Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fénykép dokumentációja

Az 1894-ben átalakított izraelita templom
(balról a kántor, jobbról a rabbi lakása)

A zsinagóga mai állapotában

2019. január 31. A zsinagóga homlokzata

Bejárat kapu és ajtó

Az 1970-es évek elején felállított emlékmű

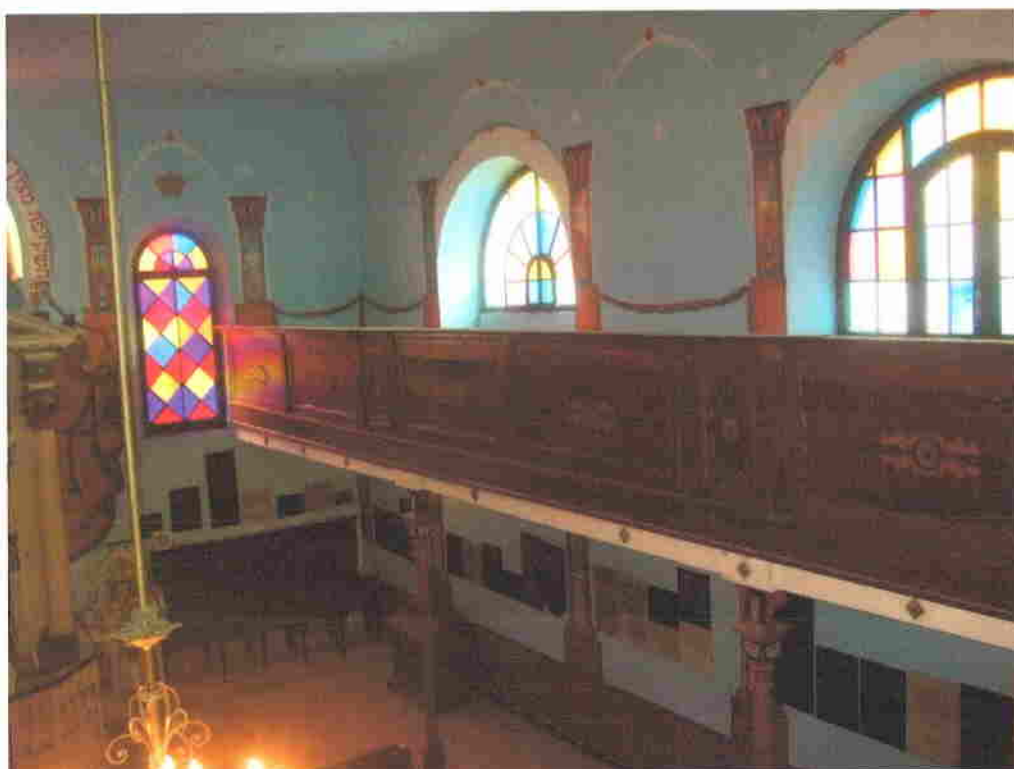
Vészorszak mementója

Emlékező márványtáblák

A keszthelyi zsinagóga enteriőrje a női karzatról

„Tibériás-tó” és „forrása”

A bibliai, botanikai kert növényei:

Európai ciprus

Gránátalma

Csipkerózsa

Füge/fa

Közönséges keskenylevelű olajfa

A keszthelyi izraelita temető ravatalozója

Meghatározott rend.....